

Obsah

1. SVAZEK

Poděkování.....	1
Predslov (Jozef Leikert)	2
Úvodem	5

I. VZNIK PROTEKTORÁTU, ZROZENÍ ODBOJE

(březen 1939 – září 1939).....	9
--------------------------------	---

Situace v okresním městě Uherský Brod před vypuknutím války

1. Uherský Brod se stal přímou součástí protektorátního dění.	14
--	----

Fašizující tendence na jihovýchodní Moravě.....

1. Z pohledu tiskové propagandy ve snaze posílit moravské sebevědomí se prosazovala existence Moravsko-slovenské společnosti.	21
--	----

Postavení židovské komunity a začlenění jedinců do odboje

1. Nevyřešeným problémem Uherského Brodu, jako tomu bylo i v jiných městech se silnou židovskou komunitou, byl postoj k Židům.....	24
--	----

Poměry na okrese Uherský Brod

1. Na okrese Uherský Brod udržovali Němci propagandistickou myšlenku o nutnosti dobře a poctivě pracovat, čímž bude občanům zajištěn klidný a bezpečný život.....	32
---	----

Formování Obrany národa na Uherskobrodsku a Bojkovicku

1. Nejpočetnější odbojovou organizací v celém protektorátu, stejně tak i na Uherskobrodsku, se stala od března 1939 Obrana národa... ..	36
2. Nejtěsnější napojení skupiny Uherský Brod bylo na rotu Nivnice, která sestávala z družstev Vlčnov, Korytná a Suchá Loz.....	53
3. Zvláštní kapitolu v budování roty Nivnice tvoří družstvo v Suché Lozi.....	57
4. Samostatná družstva Obrany národa byla vybudována v Pašovicích, Prakšicích a rovněž v Šumicích.....	60
5. Jiné podmínky pro utvoření skupiny Obrany národa byly v obci Slavkov, ležící na strategické silnici vedoucí ze Strání směrem na okres Uherské Hradiště i Hodonín.....	63
6. Poměrně standardní bylo formování Obrany národa na Bojkovicku ..	64

Sabotáže ve zbrojovkách a na vlárské dráze na okrese Uherský Brod ...	73
1. Zbrojní závody ve třicátých letech byly vystavěny nejen z důvodů strategických, ale také vzhledem k nedostatku pracovních příležitostí ve výše položených oblastech jihovýchodní Moravy na okrese Uherský Brod a ve Vsetíně.....	73
2. Sabotáže spojené s Obranou národa se nevyhýbaly ani dalšímu strategickému prostředí, jakým byla vlárská dráha.....	80
Převádění na Slovensko	83
1. Vytvoření převáděcích kanálů na Slovensko bylo vedle opatřování zbraní pro připravované povstání hlavním úkolem počáteční činnosti Obrany národa na okrese Uherský Brod.	83
Počátky odboje v ilegální KSČ	120
1. V listopadu 1938 svolal do Hodonína zakládající člen Komunistické strany Československa Rudolf Filip první ilegální krajskou konferenci, na které vzniklo I. krajské ilegální vedení KSČ.....	120
2. V Uherském Brodě nastaly na podzim 1938 pro prvorepublikové komunisty nové úkoly spojené s přechodem do ilegality.	128
3. Po vzniku protektorátu se postupně zformovaly komunistické buňky v některých obcích kolem Uherského Brodu.....	140
Předzvěst války.....	154
1. Německá odvěta na rozvíjející se protinacistický odpor plný naděje na sebe nechávala prozatím čekat.....	154
II. VYPUKNUTÍ VÁLKY, KRIZE DOMÁCÍHO ODBOJE (září 1939 – červen 1941)	157
Zahájení likvidace odbojových organizací na Moravě.....	162
1. Do moravského odboje se tragicky promítl 14. listopad 1939.	162
Stupňující se aktivita Národopisné Moravy.....	165
1. Zatímco odbojové hnutí na Uherskobrodsku víceméně odráželo celospolečenskou a zahraničněpolitickou situaci, osobitý byl i nadále vývoj Národopisné Moravy.	165
Rasová diskriminace Židů a Romů	171
1. Antisemitismus v praxi na sebe nenechal na území protektorátu dlouho čekat.....	171
2. Z rasových důvodů se jako problém pro nacistický režim jeví i Romové.	195

Dopad akce Albrecht der Erste a uzavření vysokých škol na Uherský Brod	196
1. Byl konec srpna 1939, několik dní před vstupem německých jednotek na území severního Polska, a v Uherském Brodě se začalo zatýkat.....	196
2. Připomenutí vzniku československé státnosti se v roce 1939 v Uherském Brodě nijak demonstrativně neprojevalo.	209
Rozbití Obrany národa na okrese Uherský Brod	212
1. Od prosince 1939 bylo zasaženo vedení Obrany národa v Uherském Brodě.	212
2. V utajení zatím pokračovala rota Nivnice, na níž byla přes družstvo ve Vlčnově napojena skupina ve Veletínách a samostatné družstvo v Drslavicích.....	217
3. Na zlínskou Obranu národa napojená Charvátova skupina v Suché Lozi pokračovala jako družstvo roty Nivnice.....	222
4. Politicky výraznou osobností, která se dostala do rukou gestapa 21. ledna 1941, byl bývalý poslanec národního shromáždění a starosta Šumic Leopold Slíva.....	225
5. Vývoj odbojové činnosti v Blatnici pod Svatým Antonínkem, náležející do okresu Hodonín, v průběhu války zasáhl i okres Uherský Brod.....	226
6. V návaznosti na akci Albrecht der Erste v Uherském Hradišti byla zvenčí oslabena Obrana národa na Bojkovicku.	227
Vrchol intenzity odchodu za hranice a první údery gestapa	233
1. Na přelomu roku 1939 a 1940 nabývalo převádění a množství útěků za hranice svého vrcholu.....	233
2. Několik mladých mužů z okresu Uherský Brod vstoupilo po odchodu za hranice do služeb Britského královského letectva.....	251
Omezení sabotáží ve zbrojovkách a zatýkání tzv. teroristů na vlárské dráze	261
1. Současně s útlumem převádění přes protektorátní hranici omezila se i sabotážní činnost ve zbrojovkách.	261
2. Podzim 1940 znamenal dočasný konec sabotáží i na železnici....	268
Vzestup odbojové činnosti komunistů na Uherskobrodsku a jejich první zatýkání na Bojkovicku	277
1. Komunistický odboj se po prvním zatýkání 15. března 1939 rychle vzpamatoval a přistoupil aktivně k vytváření buněk a ke kolportaci protinacistického tisku.	277

2. Činnost komunistů na Uherskobrodsku kulminovala v letech 1940 až 1941, kdy patřili svojí základnou k největším organizacím na celé jihovýchodní Moravě.....	281
Vstup Sovětského svazu do války	293
1. S kapitulací Francie v červnu 1940 se představa o osvobození vzdalovala, ale v průběhu roku 1941 se začalo věřit ve válku se Sovětským svazem.....	293
III. NADĚJE A VYČERPÁNÍ DOMÁCÍHO ODBOJE (červen 1941 – léto 1943)	295
Zákaz činnosti Sokola a Orla, zvyšování tlaku na proněmeckou ideologizaci	305
1. Vývoj v Uherském Brodě se nijak nevymykal situaci na území protektorátu.	305
Vrchol kolaborace Národopisné Moravy	308
1. V ostrém protikladu k národnímu protinacistickému postoji obyvatel Slovácka bylo stále se stupňující kolaborantství Národopisné Moravy.....	308
Poslední měsíce Židů a Romů, deportace	316
1. Tvrdá okupační politika od září 1941 se soustředila na konečné řešení židovské otázky.	316
2. Romy čekala genocida vzápětí po Židech.....	337
Zatýkání a popravy členů Obrany národa z Uherského Brodu a Valašskokloboucka	339
1. Obrana národa doznala značného ochromení na jaře 1940 a obzvláště pak po příchodu Reinharda Heydricha v září 1941. ...	339
Osud rodiny Stratilovy z Uherského Brodu	352
1. Tragické podzimní dny roku 1941 bolestně zasáhly v Uherském Brodě rodinu Stratilovu.	352
Likvidace převaděčích kanálů na Slovensko	367
1. V průběhu roku 1940 až 1941 nacisté rozprášili převaděčský systém.....	367

Zatýkání v Obraně národa, přechod některých odbojářů do ilegality...	379
1. Zatýkání v září 1941 postihlo Obranu národa i v nejbližším okolí Uherského Brodu, v Nivnici, Vlčnově a ve Veletinách.....	379
2. V říjnu 1941 odešel do ilegality člen Obrany národa v Pašovicích Jan Rychetník.....	386
3. Dne 1. října 1941 přijelo zlínské a uherskohradištské gestapo do Blatnice pod Svatým Antonínkem.....	390
Zatýkání ve zbrojních závodech v Uherském Brodě a v Bojkovicích	398
1. Z nenápadných budov uherskobrodské zbrojovky se v prvních měsících roku 1942 vytratilo několik zaměstnanců do ilegality, pro jiné si přišlo gestapo.	398
2. Osud zaměstnance zbrojovky Rudolfa Bedřicha se v roce 1942 spojil s osobností Julia Fučíka.	411
3. Poměrně úspěšně se dařilo sabotovat výrobu ve zbrojovce v Bojkovicích.	415
Odhalení ilegální činnosti komunistů v Uherském Brodě a následné zatýkací razie na okrese	418
1. Uherskobrodští komunisté připravovali na rok 1942 poněkud předčasný plán povstání a obrany okresu Uherský Brod v případě otevření očekávané druhé fronty.	418
2. V únoru 1942 byla rozbita ilegální skupina komunistů v Hradčovicích a Havřicích.	448
3. V červenci 1941 po napadení Sovětského svazu byly v Těšově a v Újezdci u Luhačovic vylepeny plakáty s nápisy Ať žije Moskva, Ať žije Stalin, Ať žije Rudá armáda.	455
4. V březnu 1942 nastalo soustavné zatýkání v Šumicích, Prakšicích i v Pašovicích.	465
5. V lednu 1942 byla spuštěna lavina zatýkání, která ještě pokračovala zátahem uherskohradištského gestapa v Bánově a v Bystřici pod Lopeníkem.	477
6. Do ledna 1942 trvala spolupráce, i když ne v takové míře jako na jaře 1939, mezi ilegální organizací KSČ v Uherském Brodě a v Bojkovicích.	478
Dne 18. června 1942 zahynuli v kostelní kryptě v Praze Josef Bublík a Josef Valčík	486
1. Když se 27. září 1941 Reinhard Heydrich ujal v Praze svého úřadu, bylo mu pouhých sedmatřicet let, do konce života mu zbývalo 251 dní.	486

Konec ilegálních komunistických buněk na okrese Uherský Brod	515
1. V průběhu druhého stanného práva se zcela podařilo rozbít II. ilegální vedení KSČ.	515
Zatýkání v řadách četnictva a jeho proměny	522
1. Zatýkání pokračovalo i po skončení stanného práva a nevyhnulo se ani českému četnictvu, které bylo potřeba nahradit osobami spolehlivějšími.	522
Přechod k partyzánskému způsobu boje na Uherskobrodsku a Bojkovicku	527
1. Roku 1942 byly položeny základy pro partyzánský způsob boje na Uherskobrodsku.	527
2. Slavkovské lesy se staly útočištěm budoucích partyzánů z Uherskobrodsku.	539
3. U Korytné byla v roce 1942 postavena hájenka, pod kterou byl později vykopán úkryt pro čtyři mladé muže žijící v ilegalitě.	553
4. Předpoklady k partyzánské formě boje se utvářely také na Bojkovicku.	559
Nová fáze války.	563
1. Nacistický teror spojený se zatýkáním v letech 1941 a 1942 oslabil domácí rezistenci až do podzimu roku 1943.	563
2. SVAZEK	
IV. PŘELOM VE VÁLCE, HLEDÁNÍ NOVÝCH VÝCHODISEK (léto 1943 – podzim 1944)	569
Nejvyšší oběť divizního generála Vojtěcha Luži	574
1. Vojtěch Boris Luža se stal nejvýznamnějším uherskobrodským rodákem, jehož jméno je spojeno s československými legiemi a domácím vojenským odbojem na území protektorátu.	574
Snahy v Uherském Brodě o podchycení potenciálních nepřátel Říše . . .	585
1. Německá mašinerie se v roce 1943 držela myšlenky nutnosti vyvraždění obzvláště představitelů inteligence, a tak nadále vznikaly kartotéky pro Říši nepohodlných osob.	585

Navázání spolupráce Měšťanovy skupiny v Uherském Brodě s paravýsadkem Clay	587
1. V roce 1944 vzniklo přímo v Uherském Brodě nové ilegální odbojové centrum, které se utvářelo kolem ředitele pivovaru RNDr. Ing. Františka Měšťana.....	587
2. Působení desantu Clay našlo na Uherskobrodsku svoji odezvu....	598
Vyzrazení části paradesantního výsadku Carbon	603
1. Čtyřmotorové letadlo Halifax vysadilo s paradesantním výsadkem Clay i čtyřčlennou skupinu Carbon, která se tragicky zapsala do historie obce Rudice.	603
Pokračování sabotáží ve zbrojovce a obnovení odboje na vlakovém nádraží v Uherském Brodě	622
1. Zaměstnanci zbrojovky a Českomoravské dráhy se po oslabení činnosti v letech 1942 a 1943 opět dostali do popředí rezistence v průběhu roku 1944.....	622
Události směřující ke vzniku partyzánských oddílů na Uherskobrodsku	625
1. V srpnu 1944 vyvolal ve zbrojovce v Uherském Brodě rozruch útěk tří mladých pracovníků z totálního nasazení.....	625
2. Pomoc lidem, které zasáhla válka svými útrapami, si ve Slavkově našla odezvu mezi udavači.	627
3. V Suché Lozi se odbojová činnost v roce 1943 úspěšně ukryla pod národopisný kroužek kolem Bohumila Charváta.	631
4. Hornatou příhraniční obec Korytnou zasáhly události z 30. července 1944, počet přechodů do ilegality sílil.....	639
5. Drslavice se staly další obcí, kde se vytvořily podmínky pro partyzánskou činnost.	658
Havárie amerického bombardéru u Korytné	662
1. Americká 15. letecká armáda nasadila 22. srpna 1944 svazy bombardérů se stíhacím doprovodem k útoku na rafinerie v Horním Slezsku s přeletem nad Moravou.....	662
Formování partyzánského oddílu na Bojkovicku a nejvýznamnější sabotáž v místní zbrojovce	673
1. Ilegální protinacistická činnost se začala v letech 1943 až 1944 na Bojkovicku oživovat.	673
2. Největším nebezpečím pro život obyvatel v Bojkovicích byla exploze 10. května 1944 v Chemických a zbrojních závodech.	680

Otevření II. fronty	691
1. V létě 1944 vrcholil vzestup rezistence, která nastoupila s novým nasazením od poloviny roku 1943.	691
 V. OŽIVENÍ ODBOJE A PŘÍPRAVA NA ZÁVĚR VÁLKY (podzim 1944 – březen 1945)	693
 Poslední oběti z řad členů tělocvičných jednot	699
1. Léta 1944 a 1945 si opět našla své mrtvé mezi příslušníky uherskobrodského Orla i Sokola.	699
 Odhalení spolupracovníků paradesantního výsadku Clay	707
1. Nejsmutnější kapitola protinacistického odboje před koncem války přímo v Uherském Brodě se nese ve znamení desantu Clay.	707
 Nová intenzita odboje zaměstnanců zbrojovky a Českomoravské dráhy v Uherském Brodě	720
1. V uherskobrodské zbrojovce se zatýkalo naposledy v březnu 1945. ...	720
2. Spoluprací mezi partyzány a zaměstnanci uherskobrodského nádraží na podzim 1944 se vytvořily předpoklady ke vzniku tzv. Čtyřky.	722
 Partyzánský odboj na okrese Uherský Brod a Bojkovice s přesahem na Hodonínsko a Uherskohradištsko	728
1. Na jihovýchodní Moravě bylo z celého protektorátu nejvíce mladých mužů, kteří se rozhodli odejít na pomoc Slovenskému národnímu povstání.	728
2. Záříjový přechod oddílu Jána Ušiaka ze Slovenska na východní Moravu měl za následek nástup opravdového partyzánského hnutí i na okrese Uherský Brod.	741
3. Pro Slavkov, který se stal nejvýznamnějším centrem partyzánského dění na Uherskobrodsku, se základ zformoval mezi Vlčnovem a Drslavicemi jako tzv. Hansův oddíl.	743
4. Události spojené s porážkou Slovenského národního povstání měly smutnou dohru zejména v Boršicích u Blatnice.	781
5. Na počátku dubna 1945 přišel do slavkovského úkrytu ještě další partyzán z Nové Lhoty.	817
6. Počet partyzánů na katastru Slavkova se zvyšoval, přičemž nejpočetnější skupinu nově příchozích tvořili partyzáni ze Vnorov.	819

7. V Blatnici pod Svatým Antonínkem působila I. skupina Národního odboje, která si našla odbojovou vazbu na Velu i na Slavkov.....	822
8. I. oddíl Slavkov se mezitím značně rozrostl a koncem března 1945 čítal asi sedmadvacet členů.....	825
9. Vlastní osud prožívali od srpna 1944 až do jara 1945 příslušníci II. oddílu Korytná – Suchá Loz.	832
10. Zostřené působení partyzánů před koncem války se stalo nebezpečným nejen pro okolní obyvatelstvo, ale také pro místní udavače a kolaboranty.	846
11. Aktivita III. oddílu Drslavice byla spojena především se zásobováním partyzánů z Obory a s příchodem fronty.	850
12. Pod velením Karla Hřiba se na podzim 1944 zformoval partyzánský oddíl Jan Žižka – Bojkovice.....	858
13. Skupina partyzánů, která bojovala na Slovensku jako součást II. československé partyzánské brigády J. V. Stalina a přišla do Nezdenic, ukončila své válečné hrdinství v Míkovicích 31. ledna 1945.	882
14. Dramatická událost spojená s likvidací konfidentů gestapa se odehrála u Rudimova v březnu 1945.....	911
Blížící se konec II. světové války	930
1. Československý armádní sbor vstoupil na území Československa 6. října roku 1944.	930
VI. ZÁVĚREČNÉ VYVRCHOLENÍ ODBOJE NA KONCI VÁLKY (duben 1945)	933
Poslední dny války v Uherském Brodě	937
1. Očekávání blížícího se konce války povzbudilo obyvatele Uherského Brodu.....	937
Konec odboje ve zbrojovce a na vlárské dráze v Uherském Brodě	946
1. V uherskobrodské zbrojovce nařídil Karl Hermann Frank od 6. dubna 1945 zastavení výroby.	946
2. Záslouhou drážních zaměstnanců seskupených kolem Richarda Špačka zůstalo neporušeno uherskobrodské nádraží.	949

Poslední partyzánské akce pod velením Dmitrije Lavrentěviče Kuriněnka.....	954
1. Partyzáni I. oddílu Slavkov se připravovali na své konečné vystoupení těsně před příchodem fronty.....	954
2. V noci 9. dubna zahynul za doposud nejasných okolností Dmitrij Lavrentěvič Kuriněnko.....	960
Proniknutí osvobozeneckých jednotek na okres Uherský Brod.....	981
1. V době, kdy se 13. dubna probojovala 40. sovětská armáda až do Strání, obyvatelé pohraničních obcí buď odcházeli, nebo se chystali na příchod blížící se fronty.	981
Slavkovský partyzánský oddíl pod novým velitelem	984
1. Oddíl ve Slavkově pokračoval v boji pod velením Nikolaje Vasiljeviče Jastrebova.	984
Prolomení fronty 26. dubna 1945.....	997
1. Ve čtvrtek 26. dubna po 5. hodině ranní byl vydán rozkaz k dělostřelecké palbě směrem na Korytnou, Horní Němčí a Slavkov.	997
Završení bojů partyzánské skupiny Jan Žižka – Kuriněnko a oddílu Jan Žižka – Bojkovice.....	1000
1. II. oddíl Korytná – Suchá Loz čekaly frontové boje a organizování prvních poválečných dnů mezi obyvatelstvem.....	1000
2. S koncem války vyvrcholila činnost III. partyzánského oddílu v Drslavicích, který se 19. dubna spojil s Nikolajem Jastrebovem.....	1011
3. Dubnovou ofenzívou Rudé armády skončila odbojová činnost partyzánské skupiny Jan Žižka – Kuriněnko.....	1030
4. Vzpomínky na partyzány v Oboře u Drslavic zůstaly uloženy v rukopisu Marie Kučerové.	1046
5. V posledním měsíci války vyvrcholila činnost partyzánského oddílu Jan Žižka – Bojkovice.....	1052
Osvobození okresního města Uherského Brodu	1069
1. Dne 26. dubna po osvobození Nivnice pronikly frontové jednotky na jižní předměstí Uherského Brodu.....	1069
Závěrem.....	1085
Na okraj knihy <i>Měli odvahu žít</i> (Jan Rychlík)	1089
Doslov (Jan Gazdík).....	1092

Tabulky a soupisy	1093
Prameny a literatura	1143
Seznam vyobrazení	1182
Seznam zkratek	1213
Jmenný rejstřík	1216
Summary	1247
Ediční poznámka	1251